

Per Eckemark
GeneraldirektörKlimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia:
johan.malinen@regeringskansliet.se

2025-06-18

Svk 2025/2267

REMISSVAR

Remissvar angående promemorian Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi (KN2025/00895)

Svenska kraftnäts yttrande

Klimat- och näringslivsdepartementet har i remiss den 10 april 2025 begärt att Affärsverket Svenska kraftnät (Svenska kraftnät) inkommer med remissvar gällande promemorian "Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi".

Svenska kraftnät är ett statligt affärsverk som är systemansvarig myndighet för kraftsystemet i Sverige och som förvaltar och utvecklar Sveriges transmissionsnät för el. Svenska kraftnät ansvarar för att kraftsystemet är kostnadseffektivt, driftsäkert och hållbart – idag och i framtiden. Det uppnås bland annat genom att bygga nya transmissionsnätsledningar och anpassa kraftsystemet för att möta morgondagens elbehov.

Under de kommande två årtiondena avser Svenska kraftnät att bygga ca 7 000 km transmissionsnätsledningar och 200 stationer för att trygga elförsörjningen och möta det behov av ökad elförbrukning som följer av bland annat elektrifiering och utfasning av fossila bränslen.

Svenska kraftnät avgränsar yttrandet till de förslag som presenteras i promemorian som bedöms ha störst påverkan på affärsverkets verksamhet, men innehåller även några övriga kommentarer i utvalda delar.

Sammanfattning

Svenska kraftnät tillstyrker förslaget att inrätta en ny sektorsövergripande lag med ordförklaringar men anser att det behöver förtydligas vad som avses med "verksamhet eller åtgärd för förnybar energi" när det gäller nätanslutning.

Svenska kraftnät avstyrker de ändringar som föreslås kopplat till avgränsningssamrådets genomförande samt krav på underlag. Förslaget om att länsstyrelsen ska bedöma underlaget inför avgränsningssamråd riskerar att leda till

förlängda ledtider då det införs ytterligare ett steg i samrådsprocessen. Förslaget om ökade krav på underlaget som ska tas fram inför avgränsningssamrådet ställer för detaljerade och långtgående krav och är inte anpassat för verksamheter som provas enligt ellagen.

Svenska kraftnät anser att regeringen bör avstå från att införa ändrade bestämmelser kring avgränsningssamråd till dess att Miljötillståndsutredningens förslag har analyserats.

Svenska kraftnät anser att det behöver analyseras närmare hur uttrycket ”det tillhörande nätet i sig” i artikel 16f i förnybartdirektivet ska tolkas och om förslaget om allt överskuggande allmänintresse i tillräcklig grad genomför artikel 16f. Svenska kraftnät anser att ”det tillhörande nätet i sig” även omfattar transmissionsnätet.

Detaljerade synpunkter

I detta avsnitt redovisas Svenska kraftnätts detaljerade synpunkter med hänvisning till relevant avsnitt i promemorian.

Det behövs fortfarande en sektorsövergripande reglering (avsnitt 5.2)

Svenska kraftnät tillstyrker införandet av en ny sektorsövergripande reglering med förklaringar av ord och uttryck som är centrala för genomförandet av förnybartdirektivet. Svenska kraftnät anser dock att det behöver klargöras ytterligare vad som avses med uttrycket ”verksamhet eller åtgärd för förnybar energi” i fråga om verksamhet som behövs för anslutning till ett nät. Svenska kraftnät anser också att förslaget behöver anpassas och tydliggöras utifrån begreppsskillnaderna i direktivets artikel 16.1 och 16f.

Enligt 5 § i den föreslagna nya lagen avses med ”verksamhet eller åtgärd för förnybar energi” bland annat en verksamhet eller åtgärd som behövs för att en sådan anläggning ska kunna anslutas till ett nät. Vad som avses med detta förklaras inte närmare i promemorian men i konsekvensutredningen anges att de föreslagna regeländringarna, för Energimarknadsinspektionens del, kommer att innebära att ansökningar om nätkoncession för ledningar för anslutning av förnybar elproduktion måste prioriteras (s. 154). Svenska kraftnät noterar dock att det i samband med genomförandet av de tidigare omarbetningarna i förnybartdirektivet¹ om bland annat tidsfrister för ärenden gällande tillförsel av förnybar energi gjordes en analys av vad som avses med uttrycket ”utrustning som krävs för anslutning av anläggningarna till elnätet”. Då gjordes tolkningen att det

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

inte är transmissions- och regionnät som avses och inte heller den ledning som går från den punkt där produktionsanläggningens el omvandlas för att överföras längre sträckor.² Eftersom det i den nu aktuella promemorian saknas närmare resonemang om innebörden av uttrycket "anslutning till nätet" anser Svenska kraftnät att det är oklart om någon förändring är avsedd jämfört med de tolkningar som gjordes i det tidigare lagstiftningsarbetet. Svenska kraftnät anser att detta bör klargöras.

I förslaget införs genomgående i de olika sektorslagstiftningarna (såväl i de bestämmelser som syftar till att genomföra artikel 16 som artikel 16f) hänvisningar till ordförklaringarna i den nya lagen. Av författningskommentaren till 5 § i den föreslagna sektorsövergripande lagen med ord och uttryck anges dock att den bestämmelsen syftar till att genomföra artikel 16.1. Såsom Svenska kraftnät redogör för nedan angående avsnitt 10.1 innehåller artikel 16f delvis andra uttryck än i artikel 16.1. Av de skäl som anges nedan avseende avsnitt 10.1 anser Svenska kraftnät att det behövs en närmare analys av begreppsskillnaderna i artikel 16.1 och 16f och att det i den föreslagna sektorsövergripande lagen kan behövas en särskild bestämmelse med ordförklaring av begreppen i artikel 16f.

Underlaget ska ges in till och bedömas av länsstyrelsen innan avgränsningssamråd inleds (avsnitt 9.1)

Svenska kraftnät avstyrker förslaget om att den som avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska ge in underlag till länsstyrelsen som först ska bedöma om underlaget är tillräckligt innan samråd inleds.

Svenska kraftnät anser, i likhet med vad som anges i promemorian, att det är viktigt att samrådsunderlag håller god kvalitet. Förfarandet som föreslås innebär dock att ytterligare ett moment införs i samrådsprocessen vilket riskerar leda till förlängda ledtider och ett behov av ökade resurser.

När Svenska kraftnät genomför samråd idag kontaktas i normalfallet flera länsstyrelser på grund av att den ledning som ska byggas sträcker sig över flera län. Det framgår inte av förslaget vilken länsstyrelse som ska ta emot och bedöma samrådsunderlaget i ett sådant ärende. Det finns även risk att olika länsstyrelser gör olika bedömningar i fråga om vilka krav som kan ställas på underlaget.

Nyttan med den föreslagna ändringen står inte i proportion till de negativa konsekvenser som uppstår. Svenska kraftnät noterar också att förslaget inte överensstämmer med de förändringar kring samrådsförfarandet som Miljötillståndsutredningen föreslår i sitt betänkande *En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess*³. Svenska kraftnät har i yttrande daterat 2025-06-05 tillstyrkt Miljötillståndsutredningens förslag om ett

² Promemorian "Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi", s. 13.

³ SOU 2024:98.

offentligt samråd. Svenska kraftnät anser inte att det vore lämpligt att införa en ny rutin för avgränsningssamråd när större förändringar är föreslagna och att regeringen således bör avstå från att gå vidare med förslaget till dess att Miljötillståndsutredningens förslag har analyserats.

Om regeringen väljer att gå vidare med förslaget måste övergångsbestämmelserna ses över. Det är otydligt vad som menas med "äldre föreskrifter gäller fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet" eftersom samrådsförfarandet sker innan en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken eller en ansökan om nätkoncession enligt ellagen lämnas in till tillståndsprövande myndighet. Svenska kraftnät anser att tidpunkten bör knytas till när samrådsförfarandet inletts.

Det ska ställas högre krav på det underlag som tas fram inför avgränsningssamråd (avsnitt 9.2)

Svenska kraftnät avstyrker förslaget eftersom de långtgående och detaljerade kraven som föreslås i 14 b § inte har beaktat transmissionsnätets särskilda förutsättningar.

I samband med prövning av nätkoncession för linje enligt ellagen tillämpas vissa angivna bestämmelser i miljöbalken, bl.a. regler i 6 kap. miljöbalken om miljöbedömning. Vid sådana prövningar är dock exempelvis 16 kap. 7 § miljöbalken inte tillämplig, vilket innebär att följdföretag som utgångspunkt inte regleras i beslut om nätkoncession för linje. Svenska kraftnät anser att detta behöver påverka vilka krav som kan ställas på beskrivningar i samrådsunderlaget av sådana åtgärder som har koppling till verksamheten. Det behöver även beaktas att nätkoncessioner normalt meddelas tills vidare varför detaljerade tekniska beskrivningar av återställande av miljön inte är aktuella att redovisa i ett samrådsskede. Vidare har det inför en ansökan om nätkoncession normalt sett inte gjorts någon detaljprojektering av ledningen, utan det görs i ett senare skede. En koncessionsansökan kan omfatta tiotals mil kraftledning och de samråd som Svenska kraftnät genomför omfattar i regel korridorer på flera hundra meter. Samrådet är en viktig del i arbetet med att hitta den lämpligaste lokaliseringen. Att regelmässigt i detta skede detaljprojektera skulle inte vara genomförbart utan kraftig påverkan på både ledtider och kostnader. Det finns därför stora utmaningar att i samrådsunderlaget redovisa detaljerade beskrivningar av byggmaterial och byggmetoder.

Verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse (avsnitt 10.1)

Svenska kraftnät anser att förslaget behöver anpassas och tydliggöras utifrån lydelsen av artikel 16f i förnybartdirektivet.

Svenska kraftnät konstaterar att det i artikel 16f delvis anges andra skrivningar jämfört med vilka verksamheter som omfattas av tillståndsförfarandet enligt artikel 16.1. I artikel 16f används även begreppet ”det tillhörande nätet i sig” vilket saknas i artikel 16.1. Svenska kraftnät gör därmed tolkningen att artikel 16f är avsedd att omfatta fler verksamheter än vad som omfattas av artikel 16. I promemorian saknas dock helt en analys av denna skillnad i artiklarna och vilka typer av verksamheter som ska presumeras vara av allt överskuggande allmänintresse. Genom att i 7 kap. 29 c § miljöbalken, 4 kap. 12 a § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) samt 2 och 14 a §§ artskyddsförordningen (2007:845) hänvisa till definitionerna i den föreslagna sektorsövergripande lagen fångas skillnaderna i artiklarnas skrivningar inte upp. Svenska kraftnät anser att skrivningarna i artikel 16f bör få genomslag i den svenska implementeringen och att det behöver tydliggöras vilket typ av nät som omfattas av begreppet ”det tillhörande nätet i sig”. Svenska kraftnät anser att det även omfattar transmissionsnätet. Svenska kraftnät noterar att motsvarande skrivning som i artikel 16f även finns i artikel 6 i restaureringsförordningen⁴ som reglerar möjligheten till undantag från krav i den förordningen. Detta understryker ytterligare behovet av klargörande av vad som avses med ”det tillhörande nätet i sig”.

Konsekvensanalys (avsnitt 16)

För företag och andra enskilda (avsnitt 16.5.4)

I promemorian anges att det finns en risk för att verksamhetsutövare inom andra sektorer än förnybar energi drabbas negativt eftersom ärenden som gäller deras verksamheter behöver prioriteras ned.

Svenska kraftnät vill framhålla att det är viktigt att införandet av tidsfrister för vissa typer av ärenden inte sker på ett sådant sätt att handläggningstiden för andra ärenden förlängs. För att åtgärder för förnybar energi ska få genomslag kan det även krävas förstärkningar och ändringar i transmissionsnätet. Elsystemet hänger ihop och för dess funktion är transmissionsnätet avgörande. För att undvika att prioritering av ärenden för förnybar energi leder till längre handläggningstider för andra ärenden bedömer Svenska kraftnät att det kan komma att krävas tillskott av resurser hos de tillståndsprövande myndigheterna.

De föreslagna ändringarna som berör avgränsningssamrådet riskerar också att förlänga handläggningstider hos länsstyrelserna och medföra ett behov av ökade resurser där.

Svenska kraftnät arbetar aktivt med att förkorta ledtiderna för att möta det behov av ökad elförbrukning som följer av bland annat elektrifiering och utfasning av

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 av den 24 juni 2024 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869.

fossila bränslen. Det är angeläget att det tillförs tillräckliga resurser så att utbyggnaden och förnyelsen av transmissionsnätet inte fördröjs.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Per Eckemark efter föredragning av verksjuristen Lisa Forsberg. I ärendets handläggning har även deltagit biträdande chefsjuristen Li Axrup, enhetschefen Ingela Lindqvist och verksjuristen Ingrid Lidgard.

Sundbyberg, dag som ovan

Per Eckemark

Lisa Forsberg

DOKUMENT SIGNATURER

Innehållet i detta dokument är digitalt signerat.
Namn och tidpunkter visas på denna sida.

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnätts underskriftstjänst, SendSign